

RODNA GRUDA

INFORMATIVNI PRIROČNIK ZA JUGOSLOVANE ZAPOSLENE V TUJINI

IZDAJA SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
LJUBLJANA, CANKARJEVA 1/II

VSEBINA:

PRAVICE IN DOLŽNOSTI
JUGOSLOVANSKIH DELAVCEV
PO KONVENCIJI O SOCIALNEM
ZAVAROVANJU S ŠVICO
JUGOSLOVANSKIM DELAVCEM
V AVSTRIJI
VPRAŠANJE O CARINI

16

JUNIJ 1967

PRAVICE IN DOLŽNOSTI JUGOSLOVANSKIH DELAVCEV PO KONVENCIJI O SOCIALNEM ZAVAROVANJU S ŠVICO

Konvencija o socialnem zavarovanju, ki sta jo sklenili Jugoslavija in Švica v letu 1963, se je pričela uporabljati 1. marca 1964. Ta konvencija precej odstopa od drugih konvencij, ki jih je bila sklenila Jugoslavija z drugimi državami, zato si jugoslovanski delavci, ki se zaposlujejo oziroma so bili zaposleni v Švici, niso povsem na jasnem o svojih pravicah in dolžnostih iz te konvencije. Zato naj v tem sestavku na kratko pojasnimo načela in posamezne določbe te konvencije.

Splošno

Konvencija v načelu izključuje zavarovanje za primer bolezni in so zavarovanci ene države, ki delajo v drugi državi pogodbenici, podvrženi glede zdravstvenega zavarovanja izključno notranji zakonodaji tiste države (npr. jugoslovanski delavci, ki delajo v Švici, so podvrženi švicarski zakonodaji o bolniškem zavarovanju). Podobno je tudi na področju starostnega, invalidskega in družinskega zavarovanja: v teh primerih se prišteva doba v švicarskem zavarovanju dôbi, prebiti v jugoslovanskem zavarovanju, le v primeru, če jugoslovanski delavec nima pravice do pokojninskih dajatev že na podlagi jugoslovanskih predpisov. Švicarsko socialno zavarovanje v vsakem primeru določi pokojninske dajatve samo po svojih notranjih predpisih, v tem ko določanje pokojninskih dajatev po sorazmernih (aliquotnih) delih, kot je to predvideno v drugih konvencijah o socialnem zavarovanju, v švicarski konvenciji ni mogoče.

Če odštejemo navedene in še nekatere druge posebnosti v tej konvenciji, ki se jih bomo še dotaknili, pa konvencija v načelu **popolnoma izenačuje jugoslovanske delavce**, ki so zaposleni v Švici, s **švicarskimi delavci** v pravicah in dolžnostih iz socialnega zavarovanja. Treba je namreč upoštevati, da je švicarska zakonodaja o socialnem zavarovanju za tuje

delavce sicer manj ugodna, kot za domače, to je švicarske delavce.

Tu moramo še dodati, da si jugoslovanski delavci v času, ko so zaposleni v Švici, ne morejo podaljšati jugoslovanskega invalidskega in pokojninskega zavarovanja za ta čas z vplačilom ustreznih prispevkov v jugoslovansko zavarovanje. V državah, s katerimi je Jugoslavija sklenila konvencije o socialnem zavarovanju, namreč od 1. I. 1965 ni več možno dvojno zavarovanje, to je jugoslovansko in še zavarovanje v drugi državi pogodbenici. Kjer je namreč v tuji državi predpisano obvezno socialno zavarovanje delavcev, po jugoslovanskih predpisih ni možno v istem času tudi jugoslovansko socialno zavarovanje (2. točka 2. odstavek 21. člena temeljnega jugoslovanskega zakona o pokojninskem zavarovanju). Zato tudi ni mogoča praksa, ki so jo hoteli izvajati nekateri jugoslovanski delavci, ki so bili zaposleni v Švici: ti delavci so namreč dvignili vplačane prispevke v švicarskem zavarovanju in hoteli z njimi vplačati (seveda nižje) prispevke v jugoslovanskem invalidskem in pokojninskem zavarovanju. Jugoslovanski zvezni zavod za socialno zavarovanje je odločno prepovedal takšne manipulacije, ki sicer niso dovoljene že po samih jugoslovanskih zakonskih predpisih.

Zdravstveno zavarovanje

Kot že rečeno, konvencija o socialnem zavarovanju s Švico ne zajema tudi zdravstvenega zavarovanja za primer bolezni, temveč prepušča to zavarovanje notranjim predpisom vsake od obeh držav (tj. Jugoslavije in Švice). Vendar imajo jugoslovanski delavci vseeno v tem zavarovanju ugodnost, da se dôbi zavarovanja, prebiti v Švici, prišteje v primeru potrebe — kadar zahteva švicarsko zavarovanje za neko bolniško dajatev določeno delovno dobo — tudi doba, prebita v jugoslovanskem zavarovanju. Pogoji za takšno prištetje pa je, da jugoslovanski delavec ni prekinil zaposlitve oziroma zavarovanja več kot za tri mesece, kar pomeni, da se je moral po izstopu iz jugoslovanskega zavarovanja vključiti v švicarsko zavarovanje vsaj v roku treh mesecev.

Švicarsko zdravstveno zavarovanje je sicer decentralizirano po posameznih kantonih. Za jugoslovanske delavce pridejo v poštev naslednje švicarske bolniške blagajne:

Caisse maladie et accidents chrétienne sociale suisse, Administration centrale, Lucerne;

Konkordia — caisse maladie et accidents, Administration centrale Lucerne;

Krankenfürsorge, Administration centrale, Winterthur; Société suisse de secours mutuels Grütli, Administration centrale, Bern;

Société suisse de secours mutuels Helvetia, Administration centrale, Zürich;

Société vaudoise de secours mutuels, Administration centrale, Lausanne;

Caisse maladie de la Federation suisse des Bâle;

Caisse maladie de la Federation suisse des ouvriers sur metaux et horloges, Administration centrale, Bern.

V vseh naštetih bolniških blagajnah se zavarujejo jugoslovanski delavci ob pogojih, ki veljajo za domače švicarske delavce. Čeprav te bolniške blagajne večkrat zahtevajo, da delavec še ni prekoračil določene starosti ob vstopu v zavarovanje, ta pogoj za jugoslovanske delavce ne velja, če so bili pred vstopom v švicarsko zavarovanje vključeni v jugoslovansko socialno zavarovanje. Zato morajo jugoslovanski delavci, ki so bili pred zaposlitvijo v Švici zavarovani v jugoslovansko

skem socialnem zavarovanju, prinesli s seboj potrdilo jugoslovanskega komunalnega zavoda za socialno zavarovanje, da so bili (in koliko časa so bili) zavarovani v jugoslovanskem socialnem zavarovanju.

Dolgoročna zavarovanja

Starostno in družinsko zavarovanje

Navedli smo že, da se obdobja švicarskega zavarovanja prištevajo k jugoslovanskim obdobjem v dolgoročnem zavarovanju le takrat, kadar jugoslovanski zavarovanec samo na podlagi jugoslovanskega zavarovanja ne bi imel pravice do jugoslovanske pokojnine. Tudi v primeru takega prišetja švicarsko zavarovanje ne všteje jugoslovanske dobe zavarovanja za odmero svojega sorazmernega (aliquotnega) dela, temveč vselej odredi svojo samostojno pokojnino brez upoštevanja jugoslovanskega obdobja zavarovanja.

Konvencija ima v pokojninskem zavarovanju še nekatere druge posebnosti. Med njimi je ena najvažnejših ta, da lahko jugoslovanski delavec, ki je pridobil v Švici nepolno starostno pokojnino (manj kot $\frac{3}{20}$ polne švicarske pokojnine), zahteva enkratno pavšalno izplačilo vrednosti te pokojnine namesto dolgoročnega izplačevanja take pokojnine. Ker gre za majhne mesečne zneske, bo marsikateremu jugoslovanskemu delavcu ugodnejše, dobiti enkratno večje izplačilo namesto neznatnih mesečnih zneskov. Ta izbirna pravica gre tako jugoslovanskemu delavcu, ki je uveljavil švicarsko pokojnino že potem, ko je zapustil Švico, kakor tudi jugoslovanskemu delavcu, ki je bil pridobil takšno pokojnino že v času bivanja v Švici, pa je šele naknadno dokončno zapustil Švico. Seveda je na takšno izbirno pravico vezana tudi posledica, da pozneje niti zavarovanec sam niti njegovi družinski člani ne morejo več zahtevati nobenih dajatev iz naslova plačanih prispevkov, na podlagi katerih je bila odmerjena pokojnina v enkratnem znesku.

Švicarsko pokojninsko zavarovanje pozna tudi t. i. izjemne pokojnine, ki se pridobijo po posebnih predpisih izven rednih predpisov pokojninskega zavarovanja. Za takšne pokojnine konvencija izrečno določa, da se v nobenem primeru ne morejo izplačevati osebam, ki trajno zapustijo Švico. Še več: za pridobitev takšne izjemne pokojnine se zahteva, da je tista oseba prebivala v Švici najmanj polnih 10 let (za pridobitev pravice do izjemne starostne pokojnine) oziroma najmanj polnih 5 let (za pridobitev izjemne družinske pokojnine oziroma izjemne starostne namesto družinske pokojnine).

Invalidsko zavarovanje

Tudi v invalidskem zavarovanju imamo nekatere omejitve, ki vežejo dajatve na bivanje v tej ali oni državi pogodbenici.

Tako lahko zahtevajo jugoslovanski delavci pravico do rehabilitacije iz švicarskega invalidskega zavarovanja samo, dokler stalno prebivajo v Švici, in če so pred nastankom invalidnosti vplačali v švicarsko socialno zavarovanje najmanj leto dni prispevkov. Isto velja tudi za žene in vdove jugoslovanskih delavcev (ki niso zaposlene) ter za njihove mladoletne otroke: vsi ti pa so morali pred nastankom invalidnosti prebivati najmanj eno leto v Švici, v tem ko je predpisan za mladoletne otroke še poseben pogoj: da so bodisi že rojeni v Švici kot invalidi ali pa so prebivali v Švici nepretrgano od rojstva naprej.

Tudi za redne nepolne invalidske pokojnine je predvidena možnost enkratnega izplačila v primeru, če taka pokojnina

ne dosega $\frac{3}{20}$ polne invalidske pokojnine (enako kot pri starostnih pokojninah). Podobno kot pri izjemnih starostnih pokojninah velja tudi za izjemne invalidske pokojnine, da jih jugoslovanski delavci lahko prejemaajo le, dokler prebivajo v Švici. Vendar je za pridobitev pravice do teh izjemnih invalidskih pokojnin skrajšan rok bivanja v Švici na 5 polnih let (pri starostnih izjemnih pokojninah 10 polnih let).

Končno velja tudi za redne invalidske pokojnine, ki jih pridobivajo zavarovanci z manj kot 50 % invalidnostjo, pogoj, da jih lahko prejemaajo jugoslovanski delavci le, dokler stalno prebivajo v Švici.

Obratno imajo tako švicarski kot jugoslovanski delavci, ki so zavarovani v jugoslovanskem invalidskem zavarovanju, pravico do dajatev v naravi (rehabilitacija, pravica do zaposlitve in pod.) ter do nadomestila zaradi manjšega osebnega dohodka na drugem delu le toliko časa, dokler prebivajo v Jugoslaviji.

Glede zbiranja jugoslovanskih in švicarskih zavarovalnih obdobj velja tudi pri invalidskih pokojninah isto, kar smo navedli zgoraj za starostne in družinske pokojnine.

Zavarovanje za nesrečo in poklicno bolezen

Jugoslovanski delavci, ki jih doleti pri delu v Švici nesreča ali zbolijo tam za poklicno boleznijo, lahko zahtevajo od Švicarske nacionalne blagajne (Caisse Nationale Suisse) vso potrebno zdravniško pomoč. Stroške te pomoči povrne nosilec zavarovanja, pri katerem je delavec zavarovan, tistemu organu zavarovanja, ki je zagotovil delavcu zdravniško pomoč.

Bolj nadrobne so določbe konvencije za primere poklicne bolezni. Konvencija načelno določa, da se ravnajo v primeru poklicne bolezni dajatve po predpisih tiste države pogodbenice, na območju katere je zavarovanec nazadnje opravljal delo, ki lahko povzroči poklicno bolezen. Še posebej so obdelani primeri, ko je prišlo pri delavcu do poslabšanja poklicne bolezni. Če delavec takrat, ko se ugotovi poslabšanje poklicne bolezni, ni delal na delih, ki lahko povzročijo poklicno bolezen, mora tisto zavarovanje, ki je priznalo dajatve prvokrat, prevzeti tudi dajatve, ki gredo zavarovancu zaradi poslabšanja bolezni, in sicer po svojih predpisih. Če pa je delavec ob priliki poslabšanja poklicne bolezni opravljal na območju druge države tako delo, ki lahko povzroči poklicno bolezen, ohrani dosedanje dajatve od zavarovanja, ki mu je priznalo te dajatve poprej; od zavarovanja države, kjer se je v tem primeru bolezen poslabšala, pa lahko zahteva dodatek v višini razlike med dajatvijo, izračunano po predpisih te druge države po poslabšanju stanja, in med dajatvijo, ki bi šla za poklicno bolezen pred poslabšanjem (kot bi bolezen nastala na območju te druge države).

Otroški dodatki

Glede otroških dodatkov je konvencija za jugoslovanske delavce, ki delajo v Švici, na prvi pogled zelo ugodna. Določa namreč, da imajo ti delavci pravico do dodatka tudi za otroke, ki so ostali v Jugoslaviji, in ne le za tiste, ki jih je delavec pripeljal s seboj v Švico. Vendar je pri tem upoštevati, da je po švicarskih notranjih predpisih predviden otroški dodatek le za nekatere kategorije delavcev, v glavnem za tiste z nižjimi zaslužki (kmečki delavci in pod.).

Ker je švicarska civilna zakonodaja zgrajena še na predpostavki, da je mož glava družine, vsebuje tudi konvencija ustrezno določbo za primer, da sta do dodatka upravičena tako oče kot mati, ker sta oba zaposlena. Če je od teh eden zapo-

slen v Jugoslaviji, drugi pa v Švici, dobi otroške dodatke samo oče, in sicer po zakonodaji tiste države, kjer je oče zaposlen. Podobno določbo ima tudi pravkar uveljavljena konvencija o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Avstrijo.

Vrnitev prispevkov

Jugoslovanski delavci, ki v Švici ne izpolnijo pogojev za dajatve iz pokojninskega ali invalidskega zavarovanja, lahko zahtevajo vrnitev vplačanih prispevkov. Ti prispevki se potem ne morejo ponovno vplačati in se na njihovi podlagi ne morejo uveljavljati nobene pravice iz švicarskega zavarovanja več. Vrnitev teh prispevkov sicer ne vpliva na možnost, da se dodeli taki osebi izjemna švicarska pokojnina, vendar se v tem primeru vrnjeni znesek prispevkov odšteje od zneska pokojnine. Že v uvodu pa smo ugotovili, da jugoslovanski delavci, ki so dobili vrnjene prispevke iz švicarskega zavarovanja, ne morejo s temi prispevki plačati v jugoslovanskem invalidskem in pokojninskem zavarovanju podaljšanja zavarovanja za čas dela v Švici, ker to izrečno izključuje jugoslovanska notranja zakonodaja.

Nadaljevanje jugoslovanskega zavarovanja

Čeprav velja v konvenciji načelo, da je delavec zavarovan v zavarovanju tiste države, v kateri je zaposlen, imamo od tega načela vendarle nekaj izjem.

Prva izjema so primeri, ko je jugoslovanski delavec samo začasno dodeljen od jugoslovanskega delodajalca v Švico na določena dela. Tak delavec spada v prvih dvanajstih mesecih take zaposlitve še vedno pod jugoslovansko zakonodajo o socialnem zavarovanju. V primeru, če teh dvanajst mesecev preteče, delavec pa še vedno dela na dodeljenem delu v Švici, lahko jugoslovanski delodajalec zaprosi pristojni švicarski organ, da podaljša veljavnost jugoslovanske zakonodaje še za dvanajst mesecev.

Tudi za delavce jugoslovanskih prevoznih podjetij, ki so začasno zaposleni na območju Švice, se uporabljajo predpisi jugoslovanskega socialnega zavarovanja, razen v primeru, če ima tak delavec v Švici svoje stalno prebivališče.

Tretji primer so šefi in člani diplomatskih in konzularnih predstavništev: tudi ti spadajo pod zakonodajo tiste države, ki jih je imenovala, če so hkrati tudi njeni državljani. Če pa niso njeni državljani (razni častni konzuli in podobno), pa se uporablja zanje zakonodaja države, v kateri prebivajo. Kar se tiče delavcev, ki so v osebni službi članov diplomatskih in konzularnih predstavništev, se tudi nanje uporablja zakonodaja države, ki velja za člane predstavništev, pri katerih so v službi, če so tudi oni državljani te države in če nimajo v drugi državi svojega stalnega prebivališča.

Uveljavljanje pravic

V Jugoslaviji, kjer je socialno zavarovanje enotno za vse kategorije zavarovancev, uveljavlja delavec, ki je bil zaposlen v obeh državah, svoje pravice pri republiškem zavodu za socialno zavarovanje tiste republike, kjer prebiva. Če pa se vrne v Jugoslavijo kot upokojenec izključno švicarskega zavarovanja, mora uveljaviti zdravstveno varstvo pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje, pristojnem za kraj prebivališča, in sicer proti plačilu pavšalnega prispevka, ki znaša v letu 1967 znesek 47,50 novih dinarjev. Isti znesek morajo plačati jugoslovanski delavci v času zaposlitve v Švici tudi za zdrav-

stveno varstvo svojih družinskih članov, ki ostanejo ta čas v Jugoslaviji.

V Švici mora jugoslovanski delavec uveljaviti svoje pravice, ki izvirajo izključno iz švicarskega zavarovanja, seveda pri pristojnem švicarskem organu, kjer je bil zavarovan. Če do njegove vrnitve v Jugoslavijo o njegovi pravici še ni odločeno, se lahko tudi v tem primeru obrne na pristojni republiški zavod za socialno zavarovanje, ki bo posredoval pri švicarskemu organu socialnega zavarovanja za čimprejšnjo rešitev zadeve. Prav tako mora jugoslovanski delavec — švicarski upokojenec urediti pred vrnitvijo v Jugoslavijo izplačevanje njegove pokojnine v Jugoslavijo (transfer). To seveda ne pride v poštev v primerih, ko švicarsko zavarovanje ne izplačuje dajatve tujim državljanom zunaj svoje države (izjemne pokojnine in pod.).

Dr. Lev Svetek

JUGOSLOVANSKIM DELAVCEM V AVSTRIJI

Zveza avstrijskih sindikatov, oddelek za tuje delavce pri odboru za Gornjo Avstrijo, je pred kratkim izdala v obliki prospekta navodilo jugoslovanskim delavcem, ki se zaposlujejo v Avstriji. Besedilo tega navodila objavljamo v celoti.

Zveza avstrijskih sindikatov se zavzema za zagotovitev socialnih pravic tako avstrijskih kot tudi jugoslovanskih delavcev v Avstriji. Da bi vas informirali o socialnih zakonih in delovnem pravu, smo uvedli informativno službo in to: v delavski zbornici (Arbeitskammer) v Linzu, soba 59, vsake sobote od 8. do 12. ure; v delavski zbornici Wels, soba 2, vsake prve sobote v mesecu, prav tako od 8. do 12. ure.

Tu lahko dobite ne le vse informacije, ampak lahko oddate tudi pritožbe v zvezi z vašim delovnim odnosom, npr. razlike pri plačah, v zvezi s stanovanjem itd. Dokumente in potrdila za otroški dodatek vam lahko tu prevedemo v nemški jezik. Pri tem pa takoj poudarjamo, da je izstavitev davčne karte (Lohnsteuerkarte) in karte za otroški dodatek (Kinderhilfenkarte) **nujno** potrebno samo **eno** potrdilo jugoslovanske občine, kjer ima delavec stalno prebivališče. To potrdilo mora biti izdano v letu 1967. Če se delavcu, ki je že v Avstriji, v letu 1967 rodi še en otrok, ne zadostuje samo rojstni list, ampak je treba zahtevati novo potrdilo, v katerem je vpisan tudi novorojenček.

Za otroke, ki so izpolnili 14 let, pa še obiskujejo šolo, je treba prinesiti potrdilo o šolanju. To potrdilo mora biti izdano za šolsko leto 1967/68. Za učence v gospodarstvu je treba prinesiti učno pogodbo. Za otroke, ki so starejši od 14 let, in ki ne obiskujejo šole in niso zaposleni, je treba prinesiti potrdilo občine, da otrok nima nikakih dchodkov. Pravico do otroškega dodatka ima vsak tuji delavec, če je najmanj tri mesece v Avstriji in če ima veljavno delovno dovoljenje za leto 1967. Šele po tem roku delavec lahko vloži zahtevo za otroški dodatek in to na pristojni finančni urad (Finanzamt). Otroški dodatek se potem izplača tudi za nazaj, tj. vse od dneva začetka dela v Avstriji in tudi v primeru, če je delavec menjal delovno mesto. Če je tuji delavec menjal delovno mesto, potem se je treba po prejemu karte za otroški dodatek obrniti na prejšnjega delodajalca zaradi izplačila dodatka. Prošnjo za izdajo davčne karte in karte za otroški dodatek mora delavec sam predložiti na finančnem uradu, ne pa pri firmi, kjer dela. Na prošnjo tujega delavca lahko to stori tudi firma, kjer je delavec zaposlen, vendar mora to zahtevo (Antrag) vsak delavec lastnoročno podpisati.

Opozarjamo tudi, da avstrijski finančni uradi večinoma niso zmožni vsakemu delavcu po treh mesecih takoj izročiti davčne karte in karte za otroški dodatek. Od vložitve zahtevka do izdaje lahko poteče več tednov. Vendar pa zaradi tega nimajo delavci nikake materialne (denarne) škode, ker se davek in otroški dodatek obračunava za nazaj, tj. od prvega dne zaposlitve v Avstriji. Če se tuji delavec vrne v Jugoslavijo preden je dobil zahtevano davčno karto in karto za otroški dodatek, lahko pooblasti nekoga, da prejme zaostalo odobreno vsoto za preveč obračunan davek in za otroški dodatek.

Otroški in materinski dodatek v Avstriji znaša:

	Normalni dodatek	Posebni dodatki v mesecih februar, maj, avgust in november
1 otrok	S 180.—	S 270.—
2 otroka	S 420.—	S 630.—
3 otroci	S 785.—	S 1177.50
4 otroci	S 1045.—	S 1567.50
5 otrok	S 1335.—	S 2002.50

Za vsakega nadaljnjega otroka: S 290.—.

Posebni dodatki: S 435.—.

Med Avstrijo in Jugoslavijo obstoji konvencija o socialnem zavarovanju. Da bi družinski člani tujega delavca, ki so ostali v Jugoslaviji, lahko pridobili pravice iz te konvencije, mora imeti vsak jugoslovanski delavec izpolnjen poseben obrazec (OY/6) jugoslovanskega socialnega zavarovanja v treh izvodih. Ta obrazec mora delavec dati potrditi pri avstrijskem socialnem zavarovanju in ga poslati jugoslovanskemu zavodu za socialno zavarovanje. Kadar jugoslovanski delavec potuje na dopust v Jugoslavijo, takrat mora oddati zahtevo (OY/3) za zdravniško pomoč v Jugoslaviji, in to na pristojnem zavodu za socialno zavarovanje v Avstriji. Kadar nek jugoslovanski delavec zboli, takrat lahko z dovoljenjem zdravnika in s formularjem (OY/4), ki ga izda avstrijska bolniška blagajna, odide v Jugoslavijo in se tam zdravi. Obrazci (Antragsformulare) se lahko dobe pri vsakem avstrijskem zavodu za socialno zavarovanje.

Kadar gre nek delavec v Jugoslavijo brez tega dovoljenja, potem nima pravice na pomoč iz socialnega zavarovanja za ta čas.

Pravice in dolžnosti tujih delavcev

Vsak delavec ima pravico do stanovanja, ki mu ga mora preskrbeti firma.

Noben delavec se ne more zaposliti v Avstriji brez dovoljenja za delo. Če to kljub temu stori, potem zgubi pravico do ugodnosti, ki bi mu sicer pripadale. Prošnjo za izdajo delovnega dovoljenja mora vložiti firma. Izdano delovno dovoljenje in davčna karta pripadata delavcu, ne pa firmi.

Kadar delavec menja zaposlitev, gre karta za otroški dodatek nazaj na finančni urad in jo mora novi delodajalec tam zahtevati. Prav tako nobena firma nima pravice zadrževati delavčevega potnega lista. Če delavec neupravičeno izostane od dela, je lahko odpuščen brez odpovedi, tj. takoj. Kadar nek delavec potuje v Jugoslavijo za več kot osem tednov, potem mora pri vrnitvi prinesiti s seboj zdravniško spričevalo.

Oženjeni delavci, ki so zaposleni v gradbeništvu, imajo pravico do dodatka za ločeno življenje (Trennungszulage) v višini 20.95 šilinga za vsak koledarski dan. Kadar nek delavec ne dela na sedežu firme, potem se ta vsota zviša na 31.40

šilinga. V tem primeru pripada dodatek za delo zunaj firme tudi neoženjenim (Betriebsentsandtenzulage) v znesku 20.95 šilinga. Ti dodatki pripadajo delavcem tudi v primeru bolezni, pod pogojem, da so v času bolezni v Avstriji, ne pa v Jugoslaviji.

Ponovno opozarjamo, da Zveza avstrijskih sindikatov (Österreichischer Gewerkschaftsbund) pri zastopanju interesov delavcev ne dela nikake razlike med jugoslovanskimi in avstrijskimi delavci. Članstvo v Zvezi avstrijskih sindikatov ima prednost za vsakega tujega delavca, zato — če še niste — postanite člani Zveze avstrijskih sindikatov!

Za Zvezo avstrijskih sindikatov
Odbor za Gornjo Avstrijo
Referat za tuje delavce:
J. Freko l. r.

CARINSKA VREDNOST ZA AVTOMOBILE

Slišal sem, da se bodo v bodoče avtomobili carinili po cenah na tujem tržišču. Ali je treba predložiti račun od avtomobila in transportnih stroškov?

Odgovor: Na podlagi določb zakona o carinski tarifi se carini blago, ki ga zasebniki uvažajo, prinašajo ali dobivajo iz tujine, po posebnem seznamu carinskih vrednosti oziroma osnov. Cene v seznamu določi direktor carinske uprave SFRJ v Beogradu v soglasju z zveznim sekretarjem za finance na podlagi cen na zunanjih trgih, ki so veljale v letu izdelave. Za blago ali avtomobile, ki niso zajeti v seznamu carinskih osnov, ugotavljajo vrednost carinarnice. Seznam carinskih osnov za osebna in tovorna vozila v glavnem zajema vozila evropske izdelave. Seznam vsebuje 1500 cen za osebne avtomobile, 680 cen za tovornjake in 890 cen za šasijske. Cene za posamezna vozila že vsebujejo tudi prevozne in druge stroške do jugoslovanske meje. V primerih, da ti stroški niso vsebovani v ceni jih carinarnice same prištejejo tuji ceni. To pomeni, da pri uvozu oziroma carinjenju motornih vozil ni treba predložiti računov. Lahko tudi sami izračunate približne dajatve. Vzeti morate cene tujih proizvajalcev, ki so veljale v letu izdelave in jim prištejete prevozne in druge stroške do jugoslovanske meje. Tuje cene je treba spremeniti v dinarje po tečaju. Carinska stopnja za osebne avtomobile je 35 odstotkov. Bolj zapleten je prometni davek; na primer:

Za osebni avto, ki je vreden do 3,300.000 S dinarjev, v kateri vrednosti je všteti tudi znesek carine, je treba plačati zvezni prometni davek na vrednost do 3,000.000 po stopnji 12 odstotkov.

Eventualni ostanek od 3,000.001 do 3,300.000 S dinarjev se prišteje znesku, ki je dobil z množenjem po stopnji 12 odstotkov.

Za osebni avto, ki je vreden od 3,300.000 do 5,714.000 S dinarjev je treba plačati prometni davek od vrednosti 3,300.001 do 5,000.000 S dinarjev po stopnji 20 odstotkov.

Eventualna razlika od vrednosti 5,000.001 do 5,714.000 S dinarjev se prišteje znesku, ki se je dobil z množenjem po stopnji 20 odstotkov.

Za osebni avto, ki je vreden nad 5,714.000 S dinarjev je treba plačati prometni davek po stopnji 30 odstotkov.

Predno se osebni avto registrira oziroma 14 dni po uvozu je treba plačati še občinski in republiški prometni davek po skupni stopnji 5,5 odstotka.